



Onderwerp:
verzoek om handhaving t.a.v. verboden activiteiten op perceel Slagsteeg 0 te Bennekom.

Ons kenmerk: U767

Bennekom, 19 september 2024

Ingediend via post@gelderland.nl

Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Geacht College,

Het bestuur van de Stichting Milieuwerkgroepen Ede (SME) verzoekt u mede namens de Stichting Mooi Binnenveld, de Koninklijke Nederlandse Natuurvereniging (KNNV) Wageningen e.o. en de Vereniging Mooi Wageningen om handhavend op te treden tegen de activiteiten die momenteel plaats vinden op het perceel Slagsteeg 0 te Bennekom, omdat die activiteiten plaatsvinden zonder omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en een flora- en fauna-activiteit.

De activiteiten vinden plaats op drie percelen tussen de Lange Rijnsteeg en de Slagsteeg. Direct ten noordwesten van Lange Rijnsteeg 41, 6708PJ Wageningen. Daartussen ligt de gemeentegrens. Kadastrale aanduiding is BNK01-F-1617. Wij sturen foto's mee als bewijs. Op de omgevingsvergunning die de gemeente Ede op 21 augustus 2024 voor (een deel van) de werkzaamheden heeft afgegeven (kenmerk 2024W00680) betreft dit adres Slagsteeg 0 te Bennekom.

De activiteiten die door de gemeente Ede zijn vergund, betreffen het aanleggen van verhard oppervlak (asfalteren) en drainage ten behoeve van bontenteelt. Het perceel is gelegen op 1825 meter van Natura 2000-gebied Binnenveld. De afstand tot aan het nieuw aangelegde natuurgebied Binnenveldse Hooilanden (Gelders Natuurnetwerk) is 500 meter.

Bovengenoemde organisaties zijn van mening dat deze werkzaamheden niet mogen plaatsvinden zonder een Omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en een flora- en fauna-activiteit. Het bedrijf dat is gevestigd op Slagsteeg 0 te Bennekom beschikt niet over deze Omgevingsvergunningen, noch heeft het deze bij u aangevraagd. In de onderstaande tekstkaders staat de vigerende regelgeving waarop ons verzoek is gebaseerd.

Het verhard en draineren van het veld en het omvormen van een weiland naar bontenteelt kwalificeert in het kader van de Omgevingswet zowel als een **Natura 2000-activiteit** als een **flora- en fauna-activiteit** (5.29). Dit betekent dat het verboden is om deze activiteiten zonder omgevingsvergunning te verrichten (art 5.1), dat bij het verlenen van de omgevingsvergunning de provincie het bevoegd gezag is (art. 4.11) en dat de vergunning alleen kan worden verleend als significante effecten kunnen worden uitgesloten (16.53).

Natura 2000-activiteit

Het aanleggen van drainage heeft een verdrogend effect op het beschermd Natura 2000-

gebied het Binnenveld en de daar aanwezige Natura 2000-habitats doordat de drainage de kwalitatief goede en dus basenrijke kwelstroom naar dit gebied negatief zal beïnvloeden. De beschermde Natura 2000-habitats worden gevoed door het ondiep afstromend grondwater vanuit het Noordoosten. De omvang en kwaliteit van deze kwelstroom is essentieel voor het behoud en herstel van deze habitats.

De vestiging van een boomkwekerij in dit kwetsbare gebied vergroot het probleem van beregening en is in strijd met de aanbevelingen die zijn vastgelegd in de natuurdoelanalyse die voor het Natura 2000-gebied is opgesteld en met het advies dat de onafhankelijke ecologische autoriteit daarover heeft afgegeven. Voordat toestemming wordt verleend voor omvorming van weiland naar boomteelt moet dan ook onderzocht worden of en hoeverre de beregening met grondwater significante negatieve effecten zal geven op de beschermde natuurwaarden van het Natura 2000-gebied Binnenveld. Dit klemmt temeer daar ten gevolge van klimaatverandering periode van langdurige droogte worden verwacht.

Daarnaast maken wij ons zorgen over het hoge gebruik van pesticiden bij boomteelt. Dit pesticidegebruik heeft effect op al het leven op het perceel en als gevolg van diffusie van pesticiden en de residuen daarvan via lucht, water en bodem ook op het leven (ver) buiten de locatie waar pesticiden worden toegepast. Het is niet uit te sluiten van via lucht en water pesticiden en hun residuen in het beschermd Natura 2000-gebied terecht komen. Het gebruik van pesticiden heeft daarmee een aanvullend negatief effect op de toch al kwetsbare ecosystemen van het Natura 2000-gebied.

Flora- en fauna-activiteit.

De voorgenomen activiteit kwalificeert als flora- en fauna-activiteit omdat het omvormen van grasland naar boomteelt een aantasting is van het functioneel leefgebied van boomvalk, buizerd, ooievaar, steenuil en ransuil. Dit zijn jaarrond beschermde soorten (bijlage 3). <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR709837/1>). Dit betekent dat beoordeeld moet worden wat de effecten van de voorgenomen activiteiten zijn op het functioneel leefgebied van deze soorten. Bij de beoordeling moet worden gekeken naar:

1. de aard en omvang van de activiteit of handeling;
2. de invloedssfeer van de activiteit of handeling op het broedgebied van de soort;
3. de effecten van de activiteit of ingreep op de jaarrond beschermde nesten;
4. de staat van instandhouding is van de vogelsoorten;
5. op welke wijze de (mitigerende) maatregelen mogelijke negatieve effecten op de jaarrond beschermde soorten zullen voorkomen en dat de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in geding komt.

In de afgelopen decennia is het leefgebied van de buizerd, steenuil en ransuil in het Binnenveld steeds kleiner geworden als gevolg van stedelijke uitbreidingen. Ook het omzetten van graspercelen naar boomteelt betekent een verlies van leefgebied. Het betekent simpelweg minder ruimte voor deze beschermde soorten. Wij wijzen er daarbij op dat de staat van instandhouding van de Ransuil zeer ongunstig is en dat het verder verkleinen van het functioneel leefgebied voor deze soort significante gevolgen heeft voor de populatie in het Binnenveld. Hierdoor is niet alleen sprake van een aanmerkelijke overtreding van de Omgevingswet (artikel 5.1 lid g) c.q. schadelijke handeling (Besluit activiteiten leefomgeving artikel 11.37 lid 1b), maar is het verkrijgen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit geen haalbare casus (Besluit kwaliteit leefomgeving artikel 8.74j lid 1c) als de staat van instandhouding van de soort niet geborgd kan worden dan wel robuust gemitigeerd en gecompenseerd kan worden.

Daarnaast zal ook het gebruik van pesticiden dat samenhangt met boomteelt negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van het leefgebied. De pesticiden en hun residuen doden soorten en leiden door negatieve effecten op de overlevingskans en reproductiesucces van individuen tot negatieve effecten op populatieniveau. Bovendien werken negatieve effecten door in het hele eco- en voedselsysteem, als gevolg waarvan ook beschermde soorten negatief beïnvloed zullen worden. Daarmee draagt het pesticidegebruik bij aan de achteruitgang van biodiversiteit.

Conform de nieuwe provinciale beleidsregels Soortenbescherming (sinds d.d. 1 januari 2024) zijn soorten als grutto, kwartel, patrijs, tureluur en wulp aangewezen onder categorie 2. Dit zijn *“soorten waarvan de nesten als permanente verblijfplaats kunnen kwalificeren als er geen of onvoldoende alternatieve locaties aanwezig zijn (mogelijk jaarrond beschermde nesten). Een omgevingsscan moet duidelijkheid geven over de feitelijke ecologische omstandigheden van de betreffende vogelsoorten ter plaatse. Deze aspecten moeten nadrukkelijk aandacht krijgen in de omgevingsscan. De omgevingsscan moet ten minste informatie geven over:*

- 1) de aard en omvang van de activiteit of handeling;*
- 2) de invloedsfeer van de activiteit of handeling op het broedgebied van de soort;*
- 3) de effecten van de activiteit of ingreep op de jaarrond beschermde nesten;*
- 4) de staat van instandhouding is van de vogelsoorten;*
- 5) op welke wijze de (mitigerende) maatregelen mogelijke negatieve effecten op de jaarrond beschermde soorten zullen voorkomen en dat de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in geding komt.”*

Op het perceel zijn territoria van o.a. patrijs en wulp bekend. Deze soorten staan al onder druk op landelijk en regionaal niveau. Alternatieve broedlocaties voor deze soorten zijn er niet tot nauwelijks, anders zou er niet zo'n negatieve trend zijn. Hiermee kwalificeren deze weidevogels onder de beschermingscategorie van jaarrond bescherming en is het wegnemen van broedhabitat en het leefgebied wat essentieel is om het broedhabitat te laten functioneren vergunningplichtig als flora- en fauna-activiteit.

Zorgplicht

Sinds invoering van de Omgevingswet is er sprake van een specifieke zorgplicht voor aangewezen soorten (Besluit activiteiten leefomgeving artikel 11.27). Dit betreffen onder andere soorten die als bedreigd geclassificeerd staan in de Rode Lijsten. De specifieke zorgplicht houdt in dat negatieve effecten voorkomen moeten worden, gemitigeerd, ongedaan gemaakt moeten worden óf de activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs kan worden gevraagd. In het Binnenveld komen tal van Rode Lijst-soorten voor die afhankelijk zijn van graslanden en geen leefgebied kunnen vinden in een met pesticiden bewerkte boomkwekerij. Een aantal voorbeelden hiervan zijn laatvlieger, haas, gele kwikstaart, graspieper, kramsvogel, paapje, veldleeuwerik, watersnip, bruin blauwtje, gele luzernevlinder en korenbloem. De beoogde ontwikkeling is op geen enkele manier te verenigen met de specifieke zorgplicht voor soorten die afhankelijk zijn van deze graslanden.

Op basis van deze informatie, motiveren wij ons verzoek verder als volgt:

A. ontwatering: een van de systeemmaatregelen die volgens de Natuurdoelanalyse (NDA) Binnenveld wordt geadviseerd is

“om de drainerende werking van de Grift te reduceren, zodat kwalitatief goed en dus baserijk grondwater in de wortelzone komt van het Natura 2000-gebied en de aanliggende NNN-gebieden. Hiermee kan een geschikte verhouding tussen grond- en regenwater worden gerealiseerd en verzuring worden verminderd. Hierbij lijken in eerste instantie drie maatregelen kansrijk die nader onderzocht moeten worden op effectiviteit:

- 1. Peilopzetten van de Grift;*
- 2. Vertragen/verkleinen van de afvoer uit de omgeving, zodat de Grift met een kleiner profiel voldoende kan afvoeren. Dit vergt een ander inrichting van oppervlaktewatersysteem. Als er minder water door de Grift hoeft te stromen omdat de landbouw bovenstrooms minder draineert en meer water vasthoudt, kan Grift verondiept worden zonder gevaar van inundatie van natuurterreinen met voedselrijk Griftwater.*
- 3. Beleming van de Griftbodem (of een alternatief hiervoor) om de ondergrond van de Grift te isoleren en de drainage te verlagen. Naar deze optie is eerder onderzoek gedaan. De inzichten die daar verworven zijn, dienen meegenomen te worden.”*

Het probleem met de ontwatering moet volgens het advies van de NDA dus onder andere gezocht worden in de vermindering van drainage door de landbouw. De extra drainage die nu op genoemd perceel wordt aangebracht ten behoeve van bamenteelt is dus in strijd met het

advies van de NDA en veroorzaakt derhalve significante negatieve effecten op het Binnenveld. Door het ontbreken van een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en een flora- en fauna-activiteit is geen passende beoordeling gemaakt en dat is in strijd met de Habitatrichtlijn.

B. beregening: een tweede systeemmaatregel die in de NDA Binnenveld wordt geadviseerd is *“een grondwateronttrekkingsverbod instellen voor beregenen van agrarische percelen, particulier gebruik, bronbemaling en mogelijk ook voor industriële doeleinde Nijverkamp. Nabij de Hellen zijn twee grondwaterwinningen voor de bereiding van drinkwater. Voor de Hel/Blauwe Hel wordt een behoorlijk ecohydrologische effect voorspeld van de vergunde grote onttekingen op de grondwaterstanden, verlaging van 4 tot 6 cm, en op de kwel, vermindering van 0,2 tot 0,4 mm/d. In Veenendaal vindt op twee plekken grondwateronttrekking voor industrieel gebruik plaats van meer dan 150.000 m³/j. Daarnaast wordt in de omgeving grondwater onttrokken voor de beregening van landbouwgronden langs de Griff. Deze ontteking heeft een beperkt effect op de grondwaterstanden in de Bennekomse Meent en een iets groter effect op de Hel/Blauwe Hel.”*

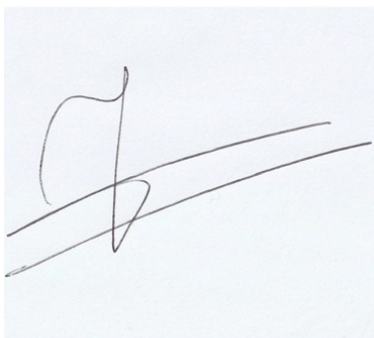
De vestiging van een boomkwekerij in dit kwetsbare gebied vergroot het probleem van beregening en is dus in strijd met het advies van de NDA. Onderzocht had moeten worden of en hoeverre de beregening met grondwater significante negatieve effecten zal geven op de natuurwaarden in het Binnenveld.

C. gebruik van pesticiden: de boomkwekerij wordt gevestigd op bestaande landbouwgrond die in volgens de website Boer&Bunder in ieder geval in 2023 en 2024 in gebruik was als weiland. Door de vestiging van een kwekerij op deze grond zal het gebruik van pesticiden toenemen ten opzichte van de bestaande situatie. Gebruik van pesticiden is uitermate nadelig voor het fragiele ecologische evenwicht dat wij proberen te verkrijgen c.q. behouden in het gebied. Door het ontbreken van een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en een flora- en fauna-activiteit zijn er geen voorschriften die het gebruik van pesticiden kunnen reguleren. De verwachting is dat hierdoor de natuur in het Binnenveld onherstelbare schade kan oplopen.

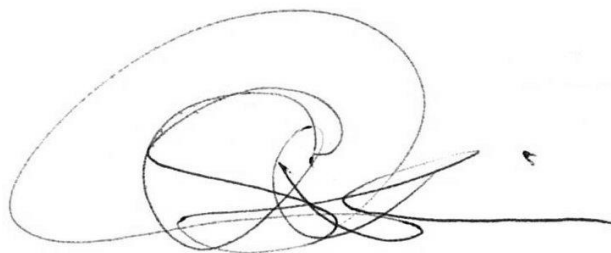
Concluderend zijn wij van mening dat het bedrijf momenteel activiteiten op genoemd perceel ontplooit, die onrechtmatig zijn door het ontbreken van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit en een Natura 2000-activiteit, waarin een passende beoordeling is gedaan. Derhalve verzoeken wij u om zo snel als mogelijk handhavend op te treden.

Verder verzoeken wij u om ons op de hoogte te houden van de voortgang en uitkomsten van de handhaving.

Hoogachtend, mede namens genoemde organisaties



Mr. J.G. Hubbeling
Voorzitter SME



Ing. P.A. Slim
Secretaris SME

